

MILLA
VON PLATO

WSOY

HYVÄÄ
ILTAA

MILLA
VON PLATO
HYVÄÄ
ILTAA

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Kirjassa on sitaatti Roy Orbisonin kappaleesta *You got it*,
vuodelta 1989. Tekijät: Jeff Lynne, Roy Orbison ja Tom Petty.

© MILLA VON PLATO JA WSOY 2023
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
ISBN 978-951-0-48722-8
PAINETTU EU:SSA.

Lay a whisper on my pillow

Roxette

HETKI SITTE

1.

AAMUYÖN AIKANA Aili soitti Maijalle viisi kertaa.

Ei ollut epätavallista, että Aili tavoitteli häntä aikaisin, mutta tällä kertaa puhelin ei lakannut soimasta.

O80.0 spontaani päätilasyntyys sekä Z37.0 yhden elävän lapsen synnytys.

Maija tallensi diagnoosit potilaskertomukseen.

»Sinun täytyy tulla heti.»

Aili kuulosti hätääntyneeltä.

»Aili, olen töissä. Mikä on?»

»Olen parvekkeella ja palohälytin huutaa tuolla sisällä.»

Maija sulki kanslian oven, käveli aulaan ja sieltä käytävän päähän. Hän katsoi loistevalon alta ulos. Aurinko ei ollut vielä noussut, sadepisaroita osui sairaalan ikkunaan.

»Palaako siellä?»

»En tiedä.»

»Miten niin et tiedä? Onko syttynyt tulipalo?»

Maija katsoi käytävän kelloa. Se näytti puolta viittä.

»Ei kai se hälytin koko ajan soi?»

Aili ei vastannut.

Miten hän oli tässä tilanteessa taas?

»Aili, minun on pakko jatkaa töitä. Soitan jonkun

vaihtamaan sen pariston kun huoltoyhtiö aukeaa. Mene sisään nyt.»

Maija kirjautui takaisin koneelle. Kanslian seinän kokoi-seen tauluun piirtyi sykäyksittäin eteneviä lankoja. Aamun valjetessa maan päällä elävien joukkoon oli tulossa uusia ihmisiä.

Kesän jälkeen Ailin soitot olivat tihentyneet. Oli ollut avainten unohtumisia ja hävinneitä tavaroita, kauppareis-sulla kadonneita reittejä kotiin. Laitteet eivät olleet toimineet kuten ennen, ja Aili oli ollut varma naapurinsa harjoittavan ilkivaltaa.

Kun syksy oli tuonut tullessaan kylmän viiman, joka pyyhkäisi kaiken yli, Maijan työvuorot sairaalalla olivat alka-neet tuntua toinen toistaan vaativammilta. Silloin tällöin hän oli vain katsonut soivaa puhelintaan. Ailin nimen loistaessa näytöllä vaihtoehdot kaatumisista tulipaloon olivat alkaneet pyöriä mielessä ja lopulta hän oli aina vastannut.

Kirjaus jäi uudestaan kesken, kun työpuhelimeen saapui hälytys. Vitoshuoneesta oli painettu kutsupainiketta.

Maija vilkaisi omaa puhelintaan nopeasti ennen kuin avasi synnytyshuoneen oven. Jos Aililla olisi todellinen hätä, hän saisi jonkun toisen kiinni.

Huoneessa vallitsi rauhallinen sekoitus kipua ja odotusta. Maija oli arvannut synnytyksen etenevän nopeasti, mutta oli toivonut, että ehtisi tehdä edelliset kirjaukset valmiiksi ensin.

Hälytysnappia painanut oli kääntynyt sängyllä kyljelleen. Adrenaliini valmisteli uutta ihmistä kohtaamaan maailmassa vastaantulevan, synnyttävä hengitti hiljaa vaikertaen, puristi

ilokaasumaskia kädessään ja painoi sen kasvoilleen uuden supistuksen lähestyessä.

Maija katsoi tietokoneen ruudun sahalaitaista käyrää, jolla näkyvä hidastus meni supistuksen jälkeen ohi, niin kuin kuului. Vauva syntyisi pian. Pienet keuhkot puristuisivat tyhjiksi lapsivedestä ja hengittäisivät ensimmäisen kerran ilmaa.

Kun vastasyntynyt hetkeä myöhemmin varmisti eloonjäämistään hamuamalla äitinsä rintaa, Maijan työpuhelin soi.

»Pääsisitkö pikaisesti avustamaan?» vuoron vastuukätilö kysyi. »Kasihuoneen käyrä tekee kakkosdippejä ja hoitava kätilö on kiinni toisaalla. Lääkäri on tulossa. Otetaan laktaatit.»

Maija lupasi lähteä heti.

Yö synnytysosastolla oli kiireinen. Lähes kaikki synnytys-huoneet olivat olleet täynnä ja Maijalla oli ollut koko vuoron ajan kaksi synnyttäjää samaan aikaan vastuullaan. Taukoja ei ollut ehtinyt pitää. Viimeisinä tunteina väsymys painoi raskaana koko kehossa. Jalat kulkivat ja kädet toimivat vain, koska oli pakko. Lopulta kellon viisarit toivat pelastuksen. Kun Maijan vuoro loppui, heikotus saapui.

Kahvihuoneessa Maija etsi kaapista edellispäivänä evääksi ostamansa voisarven. Kuivumaan ehtinyttä kuorta varisi työpaidalle.

Uusi työkaveri, Elli tai Lilli, käveli huoneen läpi keittiöön. Hän avasi vesipullonsa ja työnsi sormensa valuvan veden alle. Elli tai Lilli oli aloittanut osastolla hiljattain sijaisena ja oli vielä energiaa täynnä.

Maija katsoi vastavalmistunutta ja puristi sormensa voisarven kuoreen. Hän arveli uuden työkaverin olevan suurin piirtein samanikäinen kuin hän itse oli ollut kahdeksan vuotta sitten täällä aloittaessaan.

»Kyllä sai juosta», Elli tai Lilli totesi ja nojasi tiskipöytään eikä tarkemmin katsottuna näyttänyt enää lainkaan niin innokkaalta.

»Ei ne onneksi aina ole ihan tällaisia.»

Maija yritti kuulostaa kannustavalta.

»Meitä oli vain liian vähän. Lähde pian kotiin nukkumaan.»

»Mulla on illalla jo seuraava.»

Lilli haukkasi palan banaanista ja tuijotti eteensä. Se se oli, Lilli, Maija oli melko varma. Ja kun Lilli kääntyi, Maija näki että väsymys löysi tiensä myös näiden uusien kasvoille.

»Yövuoro vai?»

»Niin. Liisa kysyi eilen, pystyisinkö ottamaan neljännen tähän viikkoon ja ... kai tässä vielä yhden jaksaa.»

Maija alkoi tehdä lähtöä. Hän koetti keksiä jotain viisasta sanottavaa.

»Käy vähän ulkoilemassa, olisi tärkeää ehtiä palautua vuorojen välissä edes vähän», hän sai ainoastaan sanotuksi.

Hän muisti, miten oli itsekin alussa ottanut aivan liikaa vuoroja, suostunut jokaiseen vuoronvaihtoon ja venynyt lisävuoroihin tajuamatta, ettei sellaista voinut jaksaa kauan.

Kahvihuoneen pöydälle oli kasaantunut pino lehtiä. Niiden pinnalla oli punaisia, keltaisia ja mustia otsikoita, suoria ja vinoja kirjaimia. Päällimmäisessä sanottiin, että seuraavana yönä Manhattan sekä juhliisi että surisi.

Matkalla pukuhuoneeseen Maija muisti Ailin.

Hän ei kuullut, ennättikö puhelin edes hälyttää kunnolla, ennen kuin Aili jo vastasi.

Aili kuulosti tällä kertaa pirteältä ja puhui niin nopeasti, ettei tuntunut ehtivän kaikkien sanojensa mukaan.

»Milloin tulet käymään?» Aili kysyi.

Ei sanaakaan palohälytyksestä. Eikä vaalituloksesta.

»Oliko sinulla jokin hätätilanne aamulla?»

Maija yritti työntää väsymyksensä taka-alalle, mutta sanat pääsivät suusta kättäisemmin kuin oli tarkoitus.

»Hätätilanne, minullako?»

»Niin, soittelit.»

»Mikä hätä minulla olisi? Täällä katselen ikkunasta, kun märkää lunta tippuu taivaalta.»

Maija lupasi Ailille, että hän piipahtaisi viikonloppuna. Hän lopetti puhelun ja laski luurin hetkeksi lattialle. Kun hän sai pukukaapin oven auki, valo puhelimen näytöllä syttyi taas.

»Niin, kuule. Yksi asia minulla oli. Tarvitsisin uuden termospullon. Se vanha sanoi sopimuksensa niin sanotusti irti.»

»Termospullon?»

»Niin.»

»Jaa. Täytyy varmaan käydä katsomassa sitten.»

Maija nojasi otsaansa viereisen kaapin oveen.

»Onko kaikki muuten ok?»

Ja saadakseen vaihdettua vaatteet samalla hän siirsi Ailin kaiuttimeen ja takaisin lattialle.

»Naapureiden kanssa ja noin..?»

»Naapureiden kanssa? On, on. Mutta jos sinä löytäisit sellaisen pullon, joka on helppo avata ja sulkea. Ettei käy liian kipeää sormiin.»

»Käyn katsomassa termospulloa.»

»Käy Lassin Retkiasemassa, sieltä löysin edellisen. Toimi hyvin tähän saakka.»

»Sitä ei taida olla enää olemassa.»

»Niin mitä? Nyt en oikein kuule.»

»Ei mitään. Tulen viikonloppuna.»

Maija huokaisi kai liian kovaäänisesti, sillä kun hän poimi puhelimen lattialta ja lopetti puhelua, Aili kiitteli useampaan kertaan etukäteen.

»HEIDÄN AJATUKSENSA ASUIVAT SAMASSA MAISEMASSA.»

Syntymättömien lasten sydänten sykkeet piirtyvät Maijan työvuoron aikana suurelle ruudulle. Kättilöitä tarvitaan aina, Maija ajatteli joskus ennen kuin tiesi ajasta, jolloin yhä harvempi uskaltaa synnyttää lapsia Suomeen.

Maijalle menneisyys on tumma muisto lapsuudesta 90-luvulla. Tulevaisuudesta ei ole varmuutta ja nykyisyys mahtuu pieneen yksioon ja työvuorojen väleissä vietettyihin tunteihin infrapunasaunassa.

Aili on toisenlainen. Sota-ajan lapsi luottaa tulevaan päivään vielä silloinkin, kun niitä ei ole jäljellä kovin monia. Maijan ja Ailin ystävyys juontaa aikaan, jolloin Maijan koulussa puolitettiin pyyhekumeja ja opiskeltiin ilman opettajia.

Hyvää iltaa on kertomus vuosista, jotka jättivät jälkiä. Se on tarkkanäköinen esikoisromaani 90-luvun laman vaikutuksista, ystävyyydestä ja olosuhteista, joiden kasvattamia välimatkoja on vaikea kuroa umpeen.

